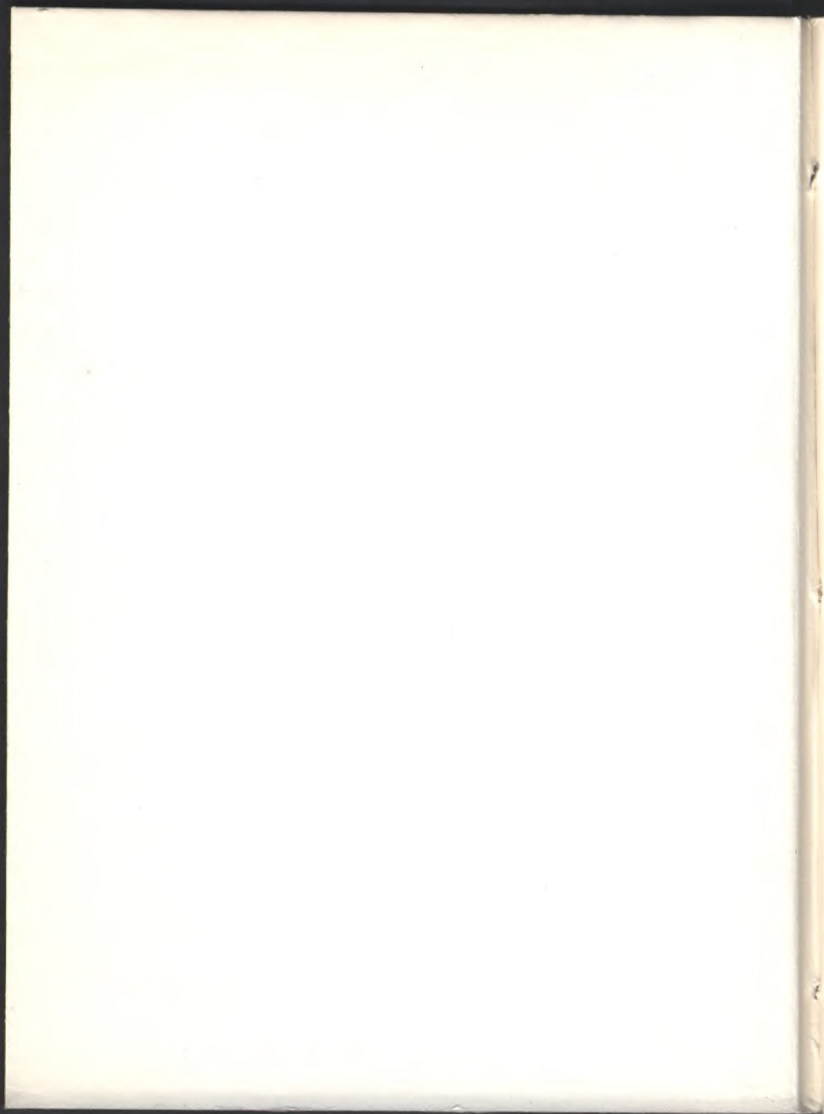


11244

445









11244

vagy bolond



GOSZTONYI

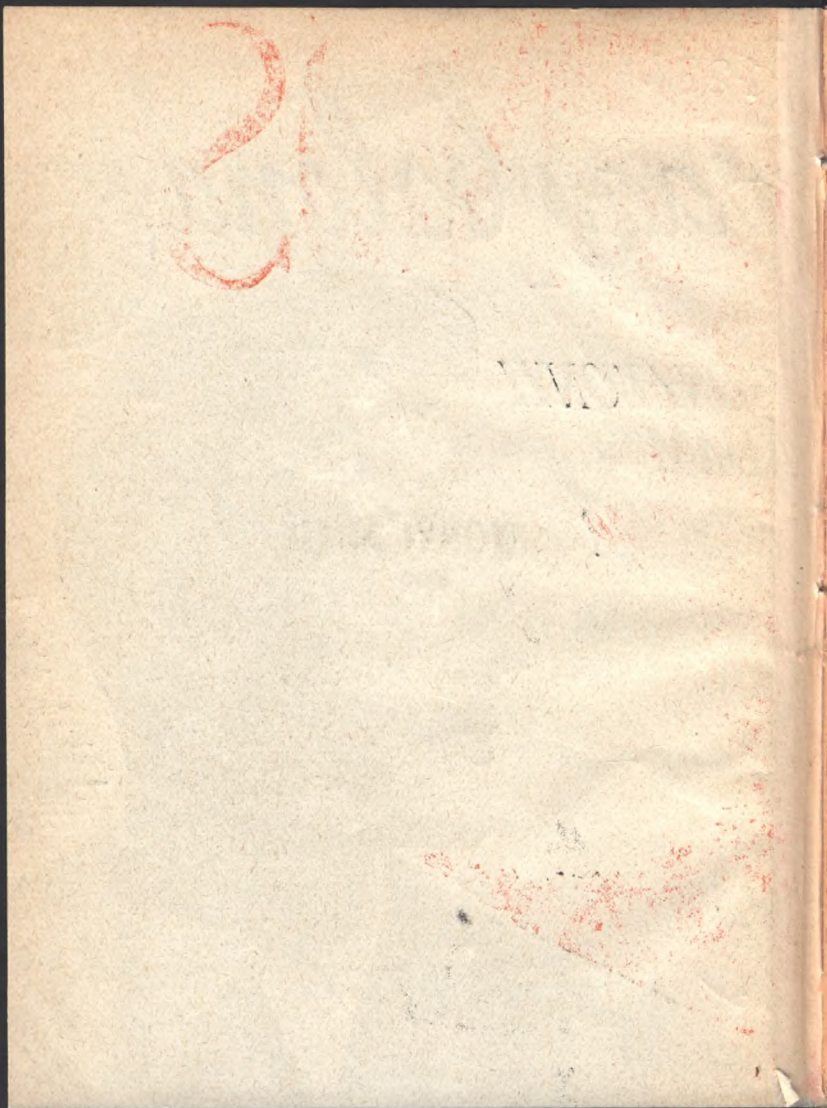
ÁDÁM

Regenye

445

bc





BŰNÖS VAGY BOLOND?...

REGÉNY

IRTA

GOSZTONYI ÁDÁM

LITERÁRIA KIADÓVALLALAT KFT.

bc

VILÁGVÁROSI REGÉNYEK

Copyright by Világvárosi Regények, Budapest, 1937.

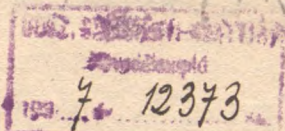
Minden jogot fenntartunk

A fõdelet Csizmazia Kálmán készítette.

Foto: Fox.



11. 244445



Megjelenik hetenkint kétszer: hétfõn és pénteken.

Szerkesztõség és kiadóhivatal:

Budapest, V., Vilmos császár-út 34. Tel.: 124-7-98.

A szerkesztésért és kiadásért felelõs:

dr. id. Kovács Dénes.

Elõfizetési ár: egy évre 9.60 P, félévre 4.80 P.

Kéziratot csak a bélyeg mellékelése esetén küldünk vissza,
de nem felelünk érte.

Hungária Nyomda R. T., Budapest

Hezenkint két Világúrósi Regény jelenik meg!

1.

Az eső finoman szitált, mikor Paul, a pénztáros, kijött a bankból. Gyalog vágott neki az utcának, melynek nedves aszfaltja csillogva tükrözte vissza az őszi alkonyatban pászmásan sugárzó gázlámpák fényét.

Paul nem nézett sem jobbra, sem balra, csak feltúrta a felöltője gallérját és ment egyenesen előre, mintha nem is hallotta volna, amit a kollégái kiabáltak utána. Az egyik valami esernyőt emlegetett, a másik olyasvalamit mondott, hogy tartson velük, elviszi az autóján, ami ott áll nem messze, a Lexington Avenue sarkán...

De Paul nem válaszolt, meg sem fordult, csak ment előre az esőben, mely egyre sűrűbben szitált. Mikor a sarokra ért, hűvös szél csapott az arcába. Paul fölemelte a fejét, szinte odatartotta az arcát a nedves hidegségnek, mintha élvezné az eső és a szél hűvösujjú símogatását forró feje körül...

Egy subwayállomás elé érkezett és megállt egy pillanatra. Itt szokott a földalattira szállni. De nem ment le a lépcsőkön, mintha valami visszatartotta volna. Tétován állt egy kis ideig,

aztán nekiindult az útnak és gyorsabb tempóban ment, mint eddig. Elhaladt egy csoport ember mellett, akik egy kapualjba húzódva vára-koztak arra, hogy az eső kissé alábbhagyjon.

A csoportban két ember beszélgetett és Paulnak egy szófoszlány megütötte a fülét.

— Ma este...

Mintha ez a két szó kergette volna még gyorsabban tovább.

Bekanyarodott egy mellékutcába, mely az East Rivert átszelő 59-ik utcai hídhhoz vezetett. Sietve ment fel a hídra...

Itt már lassúbbá váltak a léperei. A folyóparton csillogó lámpákat nézte menés közben szinte hipnotizáltan. Jól esett nézni ezeket a vörös csil-lagokként reszkető fényeket.

De a lámpások eltűntek, ahogy a híd elfogyott a lábai alatt és átért Astoriába.

Önkéntelenül megállt a sarkon, az autobus-megállónál. Itt felszállhat a 8-as autobuszra, ami éppen hazavinné és nem kellene gyalogolnia.

Már jött is a 8-as hatalmas zöld testével, vakítóan sugárzó lámpa-szemével. Megállt előtte és az ajtója kicsapódott. Belülről párás meleg ömlött ki, az összezsúfolt emberi testek nehéz szagával keverten...

Paul nem szállt fel, hanem habozva hátralepett és a 8-as zúgva tovairamodott. Kivilágított ablakán keresztül látni lehetett a bent szorongó utasokat. Egy kövér ember két kézzel kapaszkodott a lelógó fogantyúba, mellette egy tipikus

newyorki gépirólány rágta egykedvűen a gumit, nekiütődve párszor egy idősebb embernek, aki állva olvasta az ujságját, a rikítóbetűs New York Evening Journalt...

Paulnak hirtelen az az érzése támadt, hogy látja magát. Igen, látja önmagát, amint ott áll, ott szorong az autó belsejében, a kövér ember és a gépirólány közé préselve. Ahogy a kocsi megindul, az utasok meginognak és ő is hirtelen belekapaszkodik az egyik fogantyúba...

Olyan tiszta volt ez a látomás, hogy Paul megborzongott.

Ahogy továbbment, világosan érezte, hogy majdnem végzetes lépést követett el. Örűlség lett volna felszállni az autobuszra! Ott, a tömeg közé préselve, aligha tudott volna ellenállni annak a belső kényszernek, mely egész nap kínoztá, hogy beszéljen az esetről, mondja el valakinek a dolgot. Szinte látta magát, amint megérinti az ujságolvasó ember karját és amint az meglepetve fordul feléje, gúnyosan mondja neki:

— Látom, hogy ön Joe Killinger arcképét nézi az ujságban. Azt olvassa, hogy miként fogják ma este kivégezni, hogy fog megbűnhődni Daniel Baker meggyilkolásáért? De hátha nem ő ölte meg Daniel Bakert? Hátha Joe Killinger ebben az esetben ártatlan és másvalaki a gyilkos... Mért ne lehetne így? Egész biztosan tudom, hogy így van. Azért tudom egész biztosan, mert tisztában vagyok vele, hogy ki a gyilkos... Én. Igen, én öltem meg Daniel Bakert!...

Paul homlokát hideg verejték öntötte el, amint képzeletében látta, ahogy az autobusban beszélni kezd és szeretné befogni a száját, de már késő, csak beszél tovább, ömlik belőle a szó:

— Azért öltem meg, azért kellett megölnöm, mert tetten ért, hirtelen felcsavarta a villanyt és egyszerre világos lett! Ott ült az íróasztala mögött, a kezében revolverrel! Ha nem löttem volna rá, a következő percben ő lőtt volna le. Nem akartam megölni. Igen, revolvért vittem magammal, mert arra gondoltam, hogy szükség esetén ráijesztek vele. Semmi más célom nem volt a revolverrel. De amikor egyszerre világos lett a szobában és ott láttam magam előtt, ahogy revolvért szegez rám, az én kezemben szinte önkéntelenül elsült a revolver. Nem céloztam, csak vak-tában löttem feléje és magam voltam legjobban megdöbbenve, mikor lövés után arccal az íróasztalra bukott. Kirohantam, keresztülfutottam a kerten és elmenekültem. Senki sem látott. Bizonyosság rá, hogy mást ültetnek a villanyoszékbe a gyilkosság miatt. De ha nem hisz nekem, be tudom bizonyítani, hogy én öltem meg Daniel Bakert. Igen, én vagyok a gyilkos...

Paul látta képzeletében, ahogy a gépirólány reszketve tovább húzódik tőle és az emberek sutogni kezdenek körülötte az autobusban.

— Megőrült! ... — mondja az egyik.

— Talán bolond ... — súgja egy másik.

— De hátha igazat mond ...

— Én ismerem, — kel egy hang védelmére

a tömegben, — nálam szokott vásárolni... Ez egy tisztességes ember, bankpénztáros, itt lakik Astoriában, csinos, rendes felesége van és két kis gyermeke...

— Mindegy — hangzik fel erőlyesen egy másik hang, — hívjanak rendőrt!

— Rendőr! Rendőr!...

... Paul olyan tisztán hallotta a hangokat, hogy önkéntelenül szinte szaladni kezdett. A szíve vadul kalapált és csak belső erőfeszítéssel tudta kényszeríteni magát, hogy nyugodtan, egyenletes tempóban menjen tovább.

Hiszen nem történt semmi! Nem szólt semmit, senkivel sem beszélt egy árva szót sem, fel sem szállt az autobusszal! Nem volt olyan bolond, hogy felszálljon. Nagyon jól tudta, hogy ma vigyáznia kell, ma nem szabad emberekkel érintkeznie, senkivel sem szabad beszélni, hogy el ne árulja magát, csak ma, csak addig, amíg a másikat kivégzik...

Még csak néhány óráig kell tartania magát, leküzdeni azt a belső kényszert, ami ki akar ordítani belőle, ami nem engedi egy pillanatra sem másra gondolni...

Le fogja győzni, le kell hogy győzze ezt a belső kényszert. Mikor évekkkel ezelőtt egy könyvet olvasott, melyben egy gyilkosról volt szó, aki visszatér a bűn színhelyére, folyton arra gondol, nem tud megszabadulni a gondolattól s bár senki sem sejti, hogy ő a gyilkos, végül teljes idegének előtt elkezdi beszélni és elmond mindent... nem

hitte el, hogy ilyesmi is lehetséges. Hogy egy ember ilyen örült lehessen!

De most már belátta, hogy megtörténhetik. Igenis, van egy ilyen belső kényszer, ami arra készíti a gyilkost, hogy beszéljen a tettéről. Ha az illetőnek nincs elég lelkiereje, akkor vége!

Csak hogy ő nem bolond, ő le tudja küzdeni önmagát, vigyázni tud magára! Kerülni mindenkit, nem állni szóba senkivel ma este! Azt a másikat pár óra múlva, este 11 és 12 óra között kivégzik. Beültetik a villamosszékre és öt perc alatt be van fejezve az egész ügy. Az újságok napirendre térnek felette, senki nem beszél többé róla, elfelejtik az egész gyilkosságot és senki se keresi tovább, hogy nem másvalaki-e a gyilkos? Csak még pár órát kell kitartani, aztán élete végéig nyugodt lehet...

Ez megéri azt, hogy pár óra hosszát még kerüljön mindenkit, ne beszéljen senkivel. Nem lesz bolond, hogy most kinyissa a száját! Még valami ostobaság szaladna ki rajta...!

Automatikusan megállt egy ház előtt. Felnézett a házra és megismerte: hiszen ő itt lakik! Szinte meglepte, hogy hazaérkezett. Felment a lépcsőkön, lenyomta a kilincset és belépett. Azt hitte, hogy az otthon levegője más irányt fog adni a gondolatainak — amint egyszer hazaérkezik, nem gondol többé arra a dologra, de amint a faliórára nézett, ami hét órát mutatott, rögtön az jutott eszébe:

— Még öt óra!... Még csak öt óráig kell ki-

tartani! És senki sem fogja tudni soha! Matild, a felesége sem...

Felakasztotta kalapját és kabátját az előszobában, aztán belépett a konyhába, ahol a felesége főzte a vacsorát.

— Most közönyös arcot kell mutatni — gondolta magában, amint átlépett a küszöbön.

Elég nyugodtan mondta ki a «jó estét», ahogy odalépett a feleségéhez, hogy megcsókolja. Szerencsére Matild éppen a sütő fölé hajolt s nem nézett a férjére, aki csak a nyakát érte el egy csókkal.

Ez a csók nem volt olyan meleg, nem volt olyan őszinte, ahogy Paul csókolni szokta a feleségét, akit mélyen szeretett. De a hitvesi csóknak ezt az árnyalati különbségét az asszony nem vette észre.

Az ötéves kis Bill ott sündörgött az anyja szoknyája körül. Most odafutott az apjához és belekapaszkodott a lábába.

Paul megsimogatta a kis fiú fejét, egy barackot nyomott rá, úgy, ahogy szokta, aztán, hogy szóljon valamit, azt kérdezte:

— Hol van a bébi?

— Fent a szobában, már alszik — mondta az asszony némi kis szemrehányással a hangjában és rögtön duzzogva hozzátette — miért jöttél ilyen későn haza?

— Dolgom volt. Beint kellett tovább maradni a bankban — hazudta Paul fáradt hangon. Elvégre nem mondhatta, hogy gyalog jött haza az eső-

ben! Matild rögtön csodálkozva nézne rá, magyarázni kellene, hogy fáj a feje, beszélni kellene a dologról... nem, ezt nem lehet. Érezte, hogy még valamit kellene mondani, valami közönyös dolgot, ami eltereli a gondolatait. A tűzhely felől a frissen sült borjúhús illata áradt feléje:

— Borjúhús! — mondta. — Hm... ez jó lesz!

Azzal kiment a konyhából, bement a fürdőszobába, ahol lassan, szokatlan lassúsággal megmosta a kezét.

— Ezzel is telik az idő... — gondolta magában, amíg aprólékosan tisztálkodott. Még bement a szobájába, letette a kabátját, felvett egy házikabátot. Húzta az időt, úgyhogy mire bement az ebédlőbe, már ott volt a vacsora az asztalon, nem kellett beszélni, csak leülni az asztal mellé és enni.

Matild el volt foglalta a kis Bill etetésével, ami alkalmat adott Paulnak, hogy közben elővegyen egy ujságot s úgy merüljön belé, mintha olvasna. Pedig egy szót sem hámozott ki az előtte táncoló betűkből.

Közben az volt az érzése, hogy az asszony többször feléje néz csodálkozó, kutató pillantással. Igen, Matild erősen néz rá, figyel a arcát! Csak nem sejt ez az asszony valamit? Honnan sejtene? Hogyan jöhetne ilyen gondolatra? Csak nem árulta el magát valamikép önkéntelenül?

— Mi van veled? — kérdezte az asszony a fekete-kávénál, — valami baj van, Paul? Miért nézel magad elé olyan különösen?

— Nem nézek különösen — mondta Paul felrezenve és rögtön érezte, hogy a hangjával elárulta magát megint! Sokkal természetesebben kell válaszolni. És hogy kijavítsa a hibát, nagy erőfeszítéssel megpróbált kedélyesen vitatkozni.

— Csacsi vagy, drágám.

— Azt hiszem, valami bajod van...

— Nincs nekem semmi bajom...! — rázta meg energikusan a fejét, csak...

Elakadt. Ha most megmondhatná az igazat! Milyen egyszerű lenne most azt mondani:

— Nemsokára kivégzik azt a másikat — helyettem! Én öltem meg Daniel Bakert...!

Csak ennyit kellene mondani s egyszerre megkönnyebbülne. Matild megértenél! Segítené neki cipelni a szörnyű terhet! Csak még ezen az utolsó pár órán keresztül...

Szavak tódultak az ajkára, amiket nem is akart mondani. Valósággal kibuggyant belőle:

— Nézd, Matild...

De hirtelen elharapta a szót, megfékezte magát az utolsó pillanatban. Kínos erőfeszítéssel még mosolygott is hozzá.

— Ne képzelődj folyton, drágám. Úgy aggódsz értem, hogy az már egész nevetséges...

Azzal felkelt, megsímogatta az asszony arcát s bement a szobájába. Lerogyott egy székbe.

Nem, nem mondhatja meg Matildnak, mert csak megrémítené vele. Szinte látta maga előtt a felesége rémült, elváltozott arcát. És ahogy félve elhúzódik tőle...! Még ha nem is vesztené el

Matildot, még ha az asszony képes is volna kártartani mellette, a megdöbbenés első borzalmával reflexszerűen elhúzódná tőle...! És ki tudja, hogy később ugyanaz maradna-e köztük a viszony, mint eddig? Aligha...

Nem, ezt nem lehet megkockáztatni.

Paul felállt. Most már tudta, hogy mit kell tennie. El kell mennie hazulról ma este. Valami ürügyet mondani az asszonynak, hogy fáj a feje és kimegy sétálni. Vagy semmit sem szólni, csak egyszerűen elmenni, kisurranni a házból. Igen, ezt kell tennie. Kimenni az esőbe, a magányosságba, kerülni az embereket, kimenni valami üres mezőre, ahol senki sem hallhatja meg, ha véletlenül rájön a vágy, hogy kiordítsa a titkot magából...

Gyorsan levetette a házikabátját, felvette az utcai kabátot és a fürdőszobán keresztül kisorrant az előszobába. Leakasztotta az esőköpenyét, a kalapját a fogasról és lassan, zajtalanul kilépett az ajtón.

Megkönnyebbült, amikor a hűvös, nedves esti szél az arcába vágott. Nekivágott az utcának, visszafelé indult a város felé, amerről hazajött. Kóborolni fog, öt órán keresztül fog csavarogni az elcsendesedett utcákon, amíg vége lesz az egész dolognak...

Feltűnt előtte a híd, amin ma este egyszer már keresztüljött. Most megint felment a magas hídra, aminek gyalogjárójáról bámulni lehetett a parti lámpákat.

A középben megállt a korlátnál és lenézett a vízre. Mi lenne, ha belevetné magát? Vele együtt semmisülne meg a titok is! De minek? Hiszen a titok úgyszólván örökre titok marad. Nem fogja soha senki se megtudni, hogy nem az igazi bűnöst végezték ki. Csak ma este kell még hallgatni. És ő hallgatni fog. Nem lesz bolond, hogy beszéljen...!

Gyorsan tovább ment és pár perc múlva átért a hídon. A város felé ment, a bank felé, ahol dolgozott. Nem akart odamenni, semmi dolga sem volt ottan, csak önkénytelenül is a megszo-
kott utcákon ment végig.

Akkor eszmélt fel, mikor a bank közelébe ért. Minek jött ide, hiszen semmi dolga sincs itten? Elkerülte a bank épületét és az alsóváros felé indult, ahol nappal örvénylő forgalom zajlott, de most néptelenül ásítóztak az utcák. Itt voltak a középületek, a városháza, az állami törvényszék...

Keresztülment egy kis téren, hogy elkerüljön egy bizonyos épületet. Azt a bizonyos épületet, mely két utcával odébb volt a sarkon. Abban az épületben volt Franklin Dennis államügyész hivatala. Azé a Franklin Dennisé, aki a vádat képviselte s aki meggyőző erővel bizonyította be a tárgyaláson az esküdteknek, hogy Joe Killinger a gyilkos és hogy villamosszéket érdemel. Ha Killingert ártatlanul kivégzik, akkor ezért a felelősség tulajdonképpen Franklin Dennis lelkét terheli...

Paul jól tudta, hogy hol van az a ház, azt is tudta, hogy melyik ablak mögött van Franklin Dennis hivatala, hiszen nem egyszer állt már ott a sarkon és bámult fel arra az ablakra.

Nem is lepődött meg, amikor most — minden kerülgetés dacára — némi csavargás után egyszerre csak megint ott találta magát a sarkon, az épület előtt. Mi van azon? Máskor is állt már itt és bámult az ablakra.

Felnézett. Az ablak világos volt.

Hogy lehet az, hogy Franklin Dennis, a híres ügyész, ilyenkor este még a hivatalában van? Hja, persze, hiszen ma este van a kivégzés! Az ügyész ott van a posztján, mint a jó katona, vigyáz a törvényre, hátha az utolsó pillanatban még intézkedésre van szükség...

Paul ott állt a ház előtt és bámult az ablakra.

Nincs abban semmi, gondolta magában, akárki állhat ott, az még nem jelent semmit. Állni szabad, az nem bűn. Sőt! Oda is mehet a házhoz, felmehet a lépcsőn a második emeletre, ahogy megy is fel már, mint az alvajáró és az eléje kerülő szolgának arra a kérdésére, hogy kit keres, nyugodtan feleli:

— Franklin Dennis főügyész urat. Itt van?

— Igen. Bent van az irodájában.

Paul teljesen nyugodt. Hiszen nem szólt egy szót sem, semmivel sem árulta el magát és nem is fog beszélni! Nem őriült meg! Nyugodtan megfordulhat és visszamehet. Egyszerűen azt mondhatná:

— Különben nem zavarom ilyen későn az ügyész urat. Majd máskor...

De nem mondja ezt, csak áll és hallgat. A szolga azt kérdi:

— Milyen ügyben óhajt vele beszélni?

— Fontos ügyben...

Tulajdonképpen ezzel sem mondott semmit. Semmi olyat, ami ellene szólna, amit vissza ne vonhatna. Megfordulhatna és nyugodtan elmehetne, ha akarna... Még mindig elmehetne!

Lám, a szolga bement az ügyészhez, hogy bejelentse s egyedül hagyta ott a folyosón.

Paul tompa érzéketlenséggel állt egy helyben. 'Amint' a szolga kilépett és kinyitotta előtte az ajtót, szó nélkül belépett.

Franklin Dennis, az ügyész, felállt az íróasztala mellől. Negyven év körüli, kissé köpcös, kerekkoponyájú ember volt, apró, élesen figyelő szemekkel.

— Mivel szolgálhatok?

— Joe Killinger ügyében jöttem — mondta Paul száraz nyelvvél. A hang furcsán jött ki a torkából, mintha nem is ő beszélne, hanem más valaki s ő csak hallgatná kábultan.

Az ügyész közbevágott.

— Nem volt sok értelme, kérem, hogy ezért idejöjjön. Sajnálom, de semmit sem tehetek. Az egyedüli ember, aki még segíthet, a kormányzó. Ő megkegyelmezhet. De ez nem valószínű. Három óra múlva lesz a kivégzés. Ön rokona az elítéltnak?

Paul nem válaszolt rögtön. Nem azért, mintha küzködött volna önmagával. Világosan érezte, hogy ura a helyzetnek, hiszen nem kell beszélnie, ha nem akar, nyugodtan felkelhet és elmehet, senki sem tartja vissza. Még eddig semmivel sem árulta el magát. Pusztán csak azért beszélt, mert jól esett beszélnie az ügyről.

— Nem — rázta a fejét lassan — nem vagyok rokon...

— Nem kell kimondani, ha nem akarom — gondolta magában. De most akarta... és már ki is mondta hangosan:

— Én öltem meg Daniel Bakert...

2.

Az ügyész meghökkenve nézett rá. A szája nyitva maradt. Nem tudott hirtelen mit szólni, csak egy meglepett hang tört ki belőle:

— Ááá...

De rögtön magához tért és apró szemeivel figyelmesen, fürkészve nézett a másikra. Aztán felállt és a hangja az előbbi rideg tónushoz képest szinte lágyan csengett. Udvariasan, majdnem nyájasan szólt:

— Igen, igen... Szóval ön ölte meg... Kérem, azonnal!... Tessék csak nyugodtan ülni...

Egy lépést tett az ajtó felé. Az arckifejezése, a beszédmodora világosan elárulta, hogy mire gondol. Annyi félbolond szaladgál a világon!

Mindig akadnak mániákus emberek, akiknek idegei reagálnak az ujságok közléseire és minden szenzációsabb bűnügynél jelentkeznek tanúnak, sőt megbomlott lelkükkel gyakran magukra veszi a bűnt is.

Paul megérezte a nyájas hangon, hogy az ügyész örülnék tartja. Máris úgy beszél vele, mint egy bolonddal. Azért is indul az ajtó felé, nyilván ki akarja dobálni a szolgával...

— Kérem, ügyész úr — mondta Paul csendesen —, csak egy pillanatra... Hallgasson meg legalább, mielőtt intézkedik.

Fáradt, de intelligenciát eláruló hangja megállította az ügyészt, aki megint meglepetten nézett rá. Habozott egy pillanatig, aztán visszaült az íróasztala mellé.

— Tessék... beszéljen...

Paul nem kezdett rögtön hozzá. A vágy, ami eddig hajtotta, hogy mindent elmondjon, kirobbant belőle azzal a mondattal: „Én öltem meg Daniel Bakert“ és most mindössze tompa kavargást érzett a fejében. Gondolkoznia kellett, hogy rendezze a fejében az eseményeknek ezt a zajló tömegét. Ha dadog, ha nem mond el mindent logikus sorrendben, az ügyész újra csak bolondnak fogja tartani...

Franklin Dennis szivarosdobozt húzott elő az íróasztal fiókjából, kivett egy szivrat és rágyújtott. Odatartotta a dobozt Paul elé.

— Gyújtson rá...

Paul megrázta a fejét

— Köszönöm, nem kérek.

A természetes társalgási hang egyszerre rendezte a gondolkozási képességét. És beszélni kezdett.

— Paul Decker a nevem. Alpénztáros vagyok az Industrial Bankban. Önt nemcsak az újságokból ismerem, ügyész úr, hanem onnan is, hogy gyakran megfordult nálunk a bankban. Valószínű, hogy ön is látott már, csak nem emlékszik rám. Az íróasztalom ott van a titkári szoba bejárata mellett. Legutoljára a múlt hét keddjén láttam önt, amikor elhaladt az íróasztalom előtt...

Az ügyész szeme körül olyan kifejezés jelent meg, mintha felismerné az előtte ülő embert. De nem szólt semmit, csak szívtá a szivarját.

Paul egyenletes hangon, szinte érzéktelenül folytatta, mintha nem is saját magáról beszélne, hanem másnak a történetét mondaná el.

— Két évvel ezelőtt bajba kerültem. Egy barátom, aki egy tőzsde-cégnél dolgozott a Wall Streeten, rábírt arra, hogy értékpapírt vegyek a tőzsdén. Jóhiszeműen adta a tippet, hogy milyen részvényt vegyek, mert ő maga is vett belőle. Ezer dollár kellett a dologhoz. Ügylátszott, hogy egy hét alatt megduplázhatom. Csakhogy akkor nekem nem volt ezer dollárom, semmi pénzem sem volt. Pedig nagy szükségem volt rá, mert akkor született a bébi s utána a feleségem beteg lett. Ügylátszott, hogy rámeleg az élete a szülésre. Ha ezer dollár tőkém volna,

gondoltam, milyen könnyen tudnék vele másik ezer dollárt keresni! Elhatároztam, hogy kiemelem az ezer dollárt a pénztárból s aztán egy hét múlva, ha a részvény felment, visszateszem. De a részvény nem ment fel, hanem visszaesett. Nemsokára nem volt egy pennym sem az ezer dollárból.

A feleségem életét megmentette a jó Isten és én úgy éreztem, hogy élnem kell miatta, a kis családom miatt és nem szabad tovább sikkasztanom, ki kell menekülnöm a csávából. Vissza kell tennem a pénzt a rovancsolás előtt. Szorultságomban Daniel Bakerhez fordultam.

— Tudomása volt róla, hogy Baker uzsorás?

— Hallottam róla. De úgy meg voltam szorulva, hogy nem tehettem mást. Felajánlottam Bakernek, hogy heti húszdolláros részletekben visszafizetem. Egy esztendő alatt vissza tudom így fizetni a tőkét s aztán még egy ideig fizetem, hogy a kamatokat is megkapja. Baker valami iratot szerkesztett, amit sebtiben aláírtam. Megkaptam a pénzt, visszatettem a pénztárba s aztán fizettem a heti húsz dollárokat. Már több, mint másfél éve fizettem, amikor felmentem hozzá azzal, hogy zárjuk le az ügyet. Hiszen többet fizettem már, mint ezer dollárt. Legnagyobb megdöbbenésemre Baker hidegen kijelentette, hogy ő a megállapodás szerint *heti két százalék* kamatot számít, ami ép húsz dollárt tesz ki hetenként, tehát eddig csak a kamatokat fizettem s az alaptőkéből még egy pennyt sem

törlesztettem. Majd megfenyegetett, hogy ha nem fizetek tovább, bejelenti a banknak, elmond mindent, elárulja, hogy sikkasztottam és el fogom veszteni az állásomat.

Nem volt mit tennem, fizettem tovább. Azt mondtam a feleségemnek, hogy csökkentették a fizetésem, megvontam magamtól a déli löncsőt, lemondtam a cigarettázásról — hogy megfizethessem a heti húsz dollárt. Többet nem tudtam törleszteni s világos volt, hogy így sose szabadulok meg tőle. Törtem a fejem, hogy mit csináljak? Végre is az a gondolatom támadt, hogy vissza kellene lopni tőle azt az iratot, amit aláírtam. Akkor nem lenne semmi bizonyítéka s hiába fordulna a bankhoz, hiába vádaskodna, nem hinnének neki. Engem kedveltek a bankban s így el tudtam volna intézni a dolgot. Semmit nem lehetett volna ellenem bizonyítani, a tőzsdei műveletemről senki más nem tudott, csak a barátom, aki azóta eltűnt, valahová Dél-Amerikába utazott. Szóval nem kellene mást csinálni, csak visszalopni azt az írást az uzorástól. Lehetséges, hogy Baker, ha nem volna a kezében az az irat, nem is merne bizonyíték nélkül a bankhoz fordulni...

Pár napig halogattam a terv kivitelét, aztán végül egy este kimentem a Webster Roadra, ahol Baker magányosan lakott a házában. Revolvert is vittem magammal, bár eszemágában sem volt, hogy használjam. De arra gondoltam, hogy ha esetleg meglep, megijesztem vele. Nem is azzal,

hogy őt lövöm le, hanem azzal, hogy ott a szeme előtt leszek öngyilkos és akkor őt fogják vádolni a halálommal. Amikor...

— Emlékszik pontosan arra az estére? — kérdezte hirtelen az ügyész előre hajolva.

— Igen. Április 16-ika...

— Nem a dátumot kérdeztem. Az érdekel, emlékszik-e rá, hogy milyen idő volt?

— Meg akar fogni — gondolta magában Paul, — azt akarja rámbizonyítani, hogy kitalált történetet mondok. Persze, a dátumot az újságokban is olvashattam, a tárgyalásról szóló tudósításokban... De arra aligha emlékezhettem, hogy milyen idő volt, ha nem voltam ott...

Kissé megnedvesítette az ajkát, aztán határozottan felelte:

— Esett az eső. Zuhogott. Erősen dörgött és villámlott. Olyan vihar volt, hogy... emlékszem... amikor leszálltam az autóbusról, a Webster Roadot teljes sötétségben találtam. Az utcai lámpák kialudtak. Úgylátszik, a vihar valami kárt tett a villamosvezetékben...

Maga elé nézett komor visszaemlékezéssel. És mintha újra átélte volna az egészet, látta magát — minden részletre kiterjedő pontossággal látta az egész jelenetet — amint ott áll a ház falához lapulva a sötét éjszakában és nem hall mást, csak a vihar dörgését, az eső pergő dobolását a háztetőkön. Éjfél van, az út teljesen kihalt és a ház minden ablaka sötét. Körüljárta a házat, aztán hirtelen átveti magát a kerítésen, tapoga-

tódzva rábukkan egy pinceablakra, felfeszíti és úgyszólván bebukik rajta. Látja magát, amint lélegzetviassafojtva, tapogatódzva mászkál a sötétben, míg végre ráakad a lépcsőre és megindul felfelé...

A homlokán verejtékcseppek jelentek meg az emlékezéstől. Kiszáradt torokkal folytatta:

— Felmentem a lépcsőn Baker dolgozószobájába. Ismertem jól a szoba fekvését, a bútorok helyzetét s így nem gyújtottam fel a villanyt. Csak egy közönséges kis zseblámpát használtam, egész kicsit, ami csak annyi fényt adott, hogy felfeshíthettem mellette az iratszekrényt. Egy vésővel feszítettem fel, amit erre a célra hoztam magammal. Tudtam azt is, hogy hol tartja a rám vonatkozó papírokat. Kihúztam a fiókot és pillanatok alatt megtaláltam az iratokat, a kötelezvényt, a fizetésekről szóló feljegyzéseket, amiket időnként aláírtam, mindent, ami rám vonatkozott.

Összehajtottam a papírokat és gyorsan begyömöszöltem a zsebembe. Már kész voltam, éppen megfordultam, hogy visszamenjek, amikor — egyszerre világos lett... Hirtelen világosság támadt a szobában. Ügylátszik, Baker meghallotta a zajt, mikor az iratszekrényt felfeshítettem és lejött.

Mikor megláttam, már ott ült az íróasztal mellett nyugodtan, felém fordulva, revolverrel a kezében. Amikor láttam a felém fordított revolvert, egyszerre megszállt a rémület. Elfelejtet-

tem, hogy öngyilkossággal akartam fenyegetődni, csak azt érzem, hogy a következő pillanatban lelő, mint egy kutyát. Nem tudtam gondolkodni, nem is tudtam, hogy megnyomom a kezemben levő revolver ravaszát, csak azt tudom, hogy lőttem, mielőtt neki ideje lett volna rám löni. Mielőtt egy szót is szólt volna...

Aztán csak annyit láttam, hogy a golyó talált. Baker előrebukott és arccal az íróasztalra esett...

3.

Paul elhallgatott.

Az ügyész komor arccal szívta szivarját és elgondolkozva nézett maga elé.

— Az igaz — mondta, — hogy az iratszekrényt feltörve találtuk. Erre a részletre a tárgyaláson sem derült világosság. Sose tudtuk meg, hogy Killinger mit akarhatott az iratszekrénytől...

Figyelmesen nézett Paulra, mintha csak most látná először, most nézné meg igazán. Olyasforma volt ez a nézés, ahogy a hóhér nézi meg az áldozatát, akit fel kell majd akasztania.

Franklin Dennis közben, míg apró szemeivel állandóan Pault figyelte, letette a szivarját és óvatosan oldalt nyult a telefon felé. Gyakorlattal mozdulattal tárcsázott egy számot, aztán beszélni kezdett a kagylóba: -

— Maga az Logan?... Valami fontos történt... Igen... Jöjjön ide azonnal...

Paul nem figyelt oda. Nem érdekelte, hogy kivel beszél az ügyész és hogy mit mond. A gondolatai messze jártak...

Paul jóformán nem is tudta, hogy most hivataltos helyen van, egy irodában ül, az ügyész előtt. Mint azok a lelki betegek, akiknek az egyéniségük az orvosi kifejezés szerint „kettéhasadt” és kettős „én”-jük van, Paulnak csak a teste ült e pillanatban az ügyész előtt. A lelke ott járt abban a szobában, ahol Daniel Baker az íróasztalra borulva feküdt holtan. Paul újra látta maga előtt, ahogy a kopasz fej furcsán inog még egy darabig a zöld írómappán, aztán végleg elcsendesedik. Milyen furcsa, ahogy egyszerre minden dermedt mozdulatlanságba merevedik a szobában és lövés zaját ijesztő, mozdulatlan csend váltja fel. Valami savanykás szag terjeng a levegőben... a lőpor szaga...

Ezt érezte most is Paul egyik én-je, míg a másik én-je ott ült Franklin Dennis ügyész előtt, a szája mozgott és gépiesen, szinte automatikusan válaszolt a kérdésekre, amiket az ügyész most már szigorúan, harsány, vallató modorban intézett hozzá.

Mintegy negyedóraig tartott ez, amikor kint csengő berrent, aztán a szolga kinyitotta az ajtót és jelentette:

— Mr. Tom Logan...

Nem sok értelme volt, hogy a szolga be-

jelentse, mert Tom Logan félretolta és már be is lépett a szobába. Magas, nyurga ember volt a híres detektív, lehetetlenül puha, szürke kalapban, amit hátratolt a fején.

Szürke szemei voltak, amikből végtelen nyugalom tükröződött, mintha semmi a világon nem tudná többé meglepni.

Franklin Dennis, az ügyész, felugrott, oda-sietett a detektívhez, megragadta a karját, félrevonta a sarokba és gyorsan, izgatottan beszélni kezdett hozzá. Közben kivette a szivart a szájából, majd mintha kifáradt volna a magyarázgatásba, elhallgatott, visszadugta a szivart a szájába és dühösen rágni kezdte.

— Különben hallgassa ki maga — rágta a szivar szélét és Paulhoz fordult, — mondja el elől-ről az egész históriát!

Paul csendesen, kiszáradt torokkal újból beszélni kezdett. A sovány detektív féllábbal az íróasztalra ült s onnan hallgatta. Közben nyugodt, kissé fáradt szürke szemeivel úgy nézett Paulra, mintha keresztül akarna látni rajta. Látszott rajta, hogy gondolkodik és mérlegeli az előtte levő embert, a karakterét, a hangját. még a szemrebbenését is...

Paul elhallgatott.

A detektív is hallgatott egy pillanatig, aztán hirtelen azt kérdezte:

— Hogy volt öltözve? Mit viselt Daniel Baker, mikor maga lelőtte?

Paul előtt újra megjelent az uzsorás alakja,

ahogy ott ült az íróasztalnál a hirtelen támadt világosság fényében.

— Fürdőköpeny volt rajta. Sötétbarna fürdőköpeny vörös csíkokkal. Elöl kissé kinyílt, látni lehetett az ingét. Gallér nem volt a nyakán...

A detektív bölintott, szinte helyeselve, mint a tanár, mikor a diák jól felel a kérdésre. Ez szemmeláthatólag feldühítette az ügyészt, újra kikapta szájából a szivart, felugrott és megint félrevonta Tom Logant a sarokba, ahol suttogva kezdett beszélni hozzá.

— Nézze Logan — mondta izgatottan, de olyan halkán, hogy Paul nem halhatta egy szavát sem — ez nagyon kellemetlen, szörnyen kellemetlen... Az ügyészi reputációm forog kockán...

— A főügyészi kinevezés, nemde?

— Látom; hogy értil Végre sikerült elérnem, hogy Joe Killingerre rábizonyítottam egy gyilkosságot. Eddig mindig kimenekült a hurokból, az ujságok már lármáztak a törvény tehetetlenségéről! De végre megfogtuk! A vád tökéletesen bebizonyított mindent, meggyőztük a esküdteket. Én, Franklin Dennis, készítettem elő Joe Killingert a villamosszékre. És most ez jön közbe! El kell halasztani a kivégzést...! Mi jön aztán? Kiderülhet, hogy az egész csak trükk, hogy Killinger megmeneküljön, időt nyerjen. Mondjuk, kiderül, hogy ezt az embert felbérelték. Megfizették, vagy kényszerítették, hogy vállalja magára a gyilkosságot... És mi beleesünk

a csapdába, elhalasztjuk a kivégzést...! Az újságok karrikatúrákat fognak közölni rólam, mehetek nyugdíjba! Vagy mondjuk, hogy ez az ember igazat mond! Akkor még rémesebb pácba kerültem. Kiderül, hogy ártatlanul akartam Kilingert a villanyszékbe ültetni — meg akartam ölni egy embert, csakhogy karriert csináljak. Ezt fogják írni rólam...! Látja most már, Logan, hogy milyen pácba kerültünk! Nem csak én, hanem maga is. Mert maga vezette az ügyet elejétől fogva. Magát küldték oda, mikor a szoba-asszony nem tudta másnap reggel a lakást felnyitni, maga volt az első, aki a holttestet látta, maga nyomozott a helyszínen. Maga ismeri az ügy minden részletét, magának tudnia kell, hogy ez az ember hazudik-e, vagy igazat mond!

Az ügyész dühösen összemorzsolta a szivarja kihült maradványát és szinte elkeseredetten mondta:

— De ha igazat is mond ez az ember, miért nem mondta előbb? Mért jön az utolsó pillanatban, három órával a kivégzés előtt?

Visszament a sarokból Paulhoz és haragosan förmedt rá:

— Mért nem jelentkezett előbb?

— Mert azt hittem, hogy nem fogják tudni rábizonyítani. Tudtam, hogy ártatlan és reméltem... bíztam benne, hogy felrentik. Aztán, mikor a zsüri bűnösnek mondta ki, abban reménykedtem, hogy mégse ítélik halálra. Vagy, hogy a kormányzó megkegyelmez. Vagy sikerül

valahogy megszöknie. Egész mostanáig bíztam benne, hogy mégse fogják kivégezni...

Paul a halántékára szorította nedves tenyerét. Kínzó lüktetést érzett a fejében...

— Később arra gondoltam — folytatta —, hadd végezzék ki... Inkább én éljek tovább! Feleségem van és két kis ártatlan gyermekem! Nem csak az én életemről van szó, hanem azoknak az életéről is. Ha feljelentem magam, az ő életük is tönkremegy örökre. Elvégre Joe Kilinger hivatásos gonosztevő, vigasztaltam magam. Gengszter. Az volt egész életében. Nem kár érte. Valószínűleg ölt már embert, nem is egyet. Bizonyára szárad egy-két be nem bizonyított gyilkosság a lelkén. A társadalom nem fog sokat veszíteni vele. Csak végezzék ki! Erre gondoltam és elhatároztam, hogy nem szólok. Hadd haljon meg, hadd végezzék ki azért a gyilkosságért, amit én követtem el. Senkivel nem beszéltem erről, senki nem tudta rajtam kívül s azt hittem, hogy meg tudom tenni... Még ma este is azt hittem, hogy képes leszek hallgatni... De nem tudtam, képtelen voltam... Mért? Nem tudom, ne kérdezenek tovább... magam se értem... nem értem...

*

— Tessék — mondta az ügyész Tom Loganak, — most hallott mindent. Most mondja meg nekem, hogy igaz-e mindaz, amit ez az ember

mond, vagy nem? Maga ismeri az egész ügyet, magának tudnia kell, Logan!

A hosszú detektív hátrább tolta fején a puha szürke kalapot és világos szemeivel nyugodtan nézett a hatalmas ügyészre.

— Tudni kellene, de az igazság az, hogy nem tudom. Őszintén szólva, nem tudom, hogy mit gondoljak.

— Az a kérdés, hogy hazudik-e ez az ember, vagy nem?

— Erre nehéz felelni.

— Ne kerteljen, Logan — mondta Franklin ingerülten, — hát csak van valami véleményem!

— A véleményem az, hogy ... nem hazudik. Mindamellett most is azt hiszem, hogy Killinger követte el a gyilkosságot...

— Szóval igen is, meg nem is — kiáltotta az ügyész most már haragosan. — Vigyázzon Logan, mert ez az állásába kerülhet! Itt most határozni kell. Három óra múlva lesz a kivégzés. Ha telefonálok a kormányzónak, hogy halasztassa el a kivégzést és kiderül, hogy a védelem csinálta ezt az egész játékot és éppen ezt akarták elérni, akkor maga fog felelni érte! Magát teszem felelőssé, Logan! Ha pedig nem telefonálok a kormányzónak és a vádlottat kivégzik, annak dacára, hogy három órával előbb bizonyítékot kaptunk az ártatlanságáról, akkor... mindakettőnknek befellegzett. Érti, Logan? Az igazságot akarom tudni, most, rögtön... és magának kell kiderítenie!

Apró szemeivel fenyegetőleg, szinte hipnotizálva meredt a detektívre. De Tom Logan nem jött zavarba, még csak a nyugalma sem vesztette el.

— Nézze, Mr. Dennis — mondta csendesen, — én nem vagyok bűvész, csak egyszerű detektív. Ha arra akar kényszeríteni, hogy én határozzak ön helyett, akkor olyasmit kíván tőlem, amire nem vagyok képes. Nem tudok határozott véleményt formálni. Killingert megfelelő bizonyítékok alapján ítélték el, tehát egyelőre meg kell maradni amellett, hogy ő a bűnös. Viszont ez a vallomás, amit most hallottunk, elég meggyőzően hangzik...

— Szóval telefonáljak a kormányzónak..?

— Azt nem mondtam.

— Az Isten szerelmére, hát mondjon valami határozottat!

— Mondanék valamit, csak attól félek, Mr. Dennis, hogy túl fantasztikusnak fogja tartani. Azt indítványoznám, hogy menjünk ki a Webster Roadra és vigyük ki az új vádlottat. Tartsunk vele helyszíni szemlét. Daniel Bakernek nem voltak rokonai, a ház azóta be van zárva s most is úgy van minden, ahogy a gyilkosság napján volt. Ha ez az ember nem mond igazat, ott leghamarább rájöhetünk. Tudom, hogy ez kissé ostobán hangzik ebben az órában... talán ostobaság is...

— Semmi sem ostobaság. Három órával a kivégzés előtt — mondta az ügyész hirtelen, ener-

gikusán, — mindent meg kell próbálni, hogy egy esetleges tévedést elkerüljünk. Lent áll a kocsim. Tizenöt perc alatt kiérünk...

Felkapta az esőköpenyét, kalapját és megadta Paul karját.

— Jöjjön velünk...

Lesiettek mind a hárman a széles lépcsőkön. A szolga tátott szájjal bámult utánuk.

Beugrottak a ház előtt álló autóba és Franklin Dennis maga ült a kormánykerék mellé. Szárguldvá mentek az éjféli csendben, elnéptelenedett utcákon.

Alig negyedóra múlva ott álltak a Webster Roadon, a magányos ház előtt.

Tom Logan kulcsokat szedett elő, de nem boldogult velük.

— Nyissa fel álkulecsal — rendelkezett az ügyész.

Tom Logan beillesztett egy álkulcsot a zárba és pár ügyes csavarintással felnyitotta.

Homályos előszobába jutottak.

Az ügyész világosságot akart csinálni, de Tom Logan megállította a kezét.

— Várjunk — mondta és Paulhoz fordult, — ha valóban többször járt itt, mint állítja, akkor ismernie kell a lakást. Írja le, hogy állnak a bútorok?

Paulnak nem kellett erőlködnie, hogy emlékezzék. A sötétben is tisztán állt előtte a lakás képe...

— Ez itt a hall. Keskeny szőnyeg fut rajta

végig. A hátsó végében egy öreg karosszék áll. Mellette egy rozoga asztal, afölött pedig egy kép...

— Mit ábrázol?

— Washington átkelését a Delaware-folyón. Felgyújtották a villanyt.

Minden úgy volt, ahogy Paul mondta.

— Baker dolgozószobájába megyünk — rendelkezett a detektív, — vezessen bennünket oda.

Az iroda ajtaja előtt a detektív megint megállította Pault.

— Írja le az iroda berendezését!

Paul szárazon, rekedt hangon írta le a szoba bútorainak a fekvését, a bútorok színét, minden apró, kis részletet, ami vakító élességgel vágódott az agyába. Az íróasztalon egy bronz hamutálca áll. Fekvő nőt ábrázol, a nő haja alkotja a tulajdonképpeni hamutálcát. Mellette egy mahagóni fogantyús tapper — az itatóspapír el van szakadva rajta. Az iratszekrény éppen szemben áll az íróasztallal. Az iratszekrény középső fiókjának széle kissé le van forgácsolódva, ahogy a vésőt benyomta, mikor felfeszítette...

4.

Mindent úgy találtak a szobában, ahogy Paul leírta. Az ügyész az iratszekrényhez lépett és a középső fiókon megtalálta Paul vésőjének a nyomait is.

— Nincs kétség ezek után — mondta az ügyész, — ezeket a dolgokat nem tudhatta sehonnan... El kell hinnünk, amit mond.

Megnézte az óráját.

— Tíz felé jár. Már csak két óránk van. Telefonálok a kormányzónak, hogy el kell halasztani a kivégzést...

Tom Logan bólintott. De látszott az arcán, hogy nincs megelégedve az eredménnyel, amit a helyszíni vizsgálat eddig hozott. A hüvelykujját az állára szorította és a körmével elgondolkozva ütögette a fogát...

Paul egy széken ült előtte és arcát a kezébe temette. Most már vége volt az egésznek...! Beteljesedett...!

Nem érzett sem izgalmat többé, sem kétségbeesést. Nem érzett örömet, hogy megmentette egy ártatlanul halálraítélt életét és saját magát sem sajnálta. Általában semmit sem érzett, még fáradtságot sem, valami olyan apáthia fogta el, mintha az egész világ meghalt volna körülötte...

Nem is hallotta, amit Franklyn Dennis kiáltozott a telefonba az íróasztalnál.

— Kerítse elő, akárhol van is! Érti! Mondja meg a kormányzónak, hogy fontos fordulat történt a Killinger-kivégzés ügyében... De hogy is nem lehet zavarni! Muszáj, értse meg...! Telefonáljon vissza. A telefonszám Webster 9—1977. Ha negyedóra alatt nem kapok választ, magam telefonálok a wardennek a Sing Singbe... Igen,

a saját felelősségemre fogok intézkedni! A kormányzó nevében...

Letette a telefonkagylót és felháborodva fordult Tom Loganhoz.

— A kormányzó banketten van és a titkárahabozik, hogy zavarhatja-e! Ilyen esetben! Hát hallottak már ilyet!...

— Hm — mondta Tom Logan, szórakozottan nézve Paulra, mintha sose látta volna azelőtt — hát mégse Joe Killinger lenne a gyilkos? Ön mit gondolt, Mr. Dennis, mikor Killingert elítélték!?

— Azt, amit mindenki gondolt. Hogy bűnös! Sose voltam annyira biztos egy ítélet helyességében, mint akkor!

— Bűnös... — mondta elgondolkozva Tom Logan. Lassan levett egy cérnaszálat a kabátujjáról és szórakozottan sodorgatta az ujjai között.

— Ha van tökéletes bizonyítás, úgy Killinger bűnös a bizonyítékok szerint. A rendőr egy kapualól, ahová az eső elől húzódott, látta, amint Killinger kilépett ebből a házból és beugrott az autójába. Egy szürke sportkocsiba. Később egy szerelmes pár látta a folyóparton ugyanezt a szürke kocsit. Megállt az East River partján, kiszállt belőle egy férfi és bedobott egy revolvert a folyóba. A szerelmes pár a szembesítéskor felfigyelt Killingert és az autót is. Szóval tanuk igazolják, hogy Joe Killinger a gyilkosság idején a Webster Roadon járt, Daniel Baker házában a

később egy revolvert dobott a folyóba. A vizsgálat kiderítette, hogy Daniel Baker és Killinger ellenségeskedtek. Killinger részesedést követelt Daniel Baker uzsoraüzleteiből. Baker elutasította, mire Killinger terrorizálni próbálta. Halállal fenyegette... Aztán egy éjjel Daniel Bakert megölik... Kellenek-e tökéletesebb bizonyítékok? ...

— Még tíz perc... — mondta az ügyész az órájára nézve, — még tíz percig várok, hogy a kormányzó titkárja visszahívjon. Mit is mondott Logan?

— Killinggerről beszéltem — mondta a detektív kissé ingerülten, hogy az ügyész nem is hallgat rá, — a bizonyítékok Killinger bűnösségét bizonyítják. De ha nem is volna annyi bizonyíték ellene, van egy belső érzés, valami ösztönszerű szimat, amit minden detektív fontosabbnak érez mindennél a nyomozás irányításában. Az ember kihallgatja a tanukat, meghallgatja ezt is, meghallgatja azt is, aztán egyszerre, valamelyik tanu kihallgatása közben valami megmagyarázhatatlan rezdülést érez belülről... megérezte a helyes nyomot. Intuicio dolga az egész. A bizonyítékok más lapra tartoznak. Ha megvan a fonál, akkor elkezdi az ember gyűjteni a bizonyítékokat, megpróbálja összerakni őket, hogy igazolja a saját elgondolását, de az intuicio a fontos, aminek alapján elindult, a fonál, aminek alapján halad, hogy a szövevényt kibogozza.

— Még öt perc — szólalt meg az ügyész, újra

az órájára nézve, — még öt percig várok a kormányzó telefonálására...

— Az első pillanattól kezdve Joe Killingert gyanúsítottam — folytatta Tom Logan az elmélkedését, mint egy monológot, — aztán utána mentem a bizonyítékoknak, amik tökéletesen igazolták az intuiciómat. És most jön ez az ember és feldönti az egészet...

Elhallgatott és hosszasan nézett Paulra. Aztán hirtelen rászólt:

— Álljon fel. Menjen oda az ajtóhoz. Gondolja, hogy nem vagyunk itt. Gondolja, hogy teljesen egyedül van, mint akkor este... Csináljon végig mindent ugyanúgy, mint akkor...

— Rajta — mondta az ügyész némileg gúnyosan, — tessék rekonstruálni a bűntényt kilenc hónappal később...

— Mért ne? — védekezett Tom Logan. — A szobában semmi sem változott azóta. És kinek ártunk vele? Rajta! Csinálja csak... de mindent pontosan ugyanúgy, mint akkor!

Paul mereven felkelt a székről és az ajtóhoz ment. Megállt háttal az ajtónak és szelnézett. Igen, ez volt a szoba, így volt minden bútordarab akkor is, mikor a gyilkosságot elkövette... de mintha mégsem lenne minden ugyanúgy, mint akkor...

— Persze, sötét volt... a villany nem égett... A zseblámpám fényénél dolgoztam...

Tom Logan elővett egy zseblámpát és Paul kezébe nyomta.

— Tessék. Kezdheti...

Paul még mindig habozott.

— Igen. De ezen kívül teljesen sötét volt a szobában...

A detektív a villanykapcsolóhoz lépett. A mennyezetről egy háromkörtés csillár szórta a fényét. Azonkívül az íróasztalon égett egy zöldernyős villanylámpa.

Tom Logan gyorsan leoltott minden villanyt és a szobára egyszerre sötétség borult. Csak Paul zseblámpája világított meg egy éles kört.

A hirtelen támadt csendben Paul szíve úgy kezdett dobogni, mintha most is azon a ponton állna, hogy elkövessen egy büntényt. És úgy látta, mintha a sötétben csakugyan ott ülne egy ember az íróasztalnál. Igen, csakugyan ott ült valaki! Csakhogy az nem Daniel Baker volt, hanem Tom Logan, aki odaült, hogy az áldozat szerepét játssza... Onnan dirigálta az egész műveletet...

— Kezdje már — hallatszott a hangja erőlyesen, — feszítse fel az iratszekrényt. A középső fiókot...

Paul letérdelt az iratszekrény mellé és feszíteni kezdte a középső fiókot. Persze, nem kellett felfeszíteni, mert ezúttal nyitva volt. Lassan kihúzta és babrálni kezdett benne...

— Egy percre tart, amíg megtalálja az iratokat — rendelkezett a detektív, most megtalálja, gyorsan a zsebébe gyömöszöli és már éppen menni akar, amikor...

Kattant egy villanykapcsoló s az íróasztalon levő zöldernyős lámpa hirtelen felgyulladt. A fényében ott ült Tom Logan...

Paul felemelte a kezét, mintha most is revolvert tartana benne. Sápadtan, száraz torokkal mondta:

— Ennyi volt az egész. Amint a világosság felgyulladt és hirtelen megláttam Bakert, revolverrel a kezében, rögtön rálöttem. Szinte akaratomon kívül sült el a kezemben a revolver. De... hiába — elsült... Így történt...

Nem tudott többet mondani. Szinte szánakozással nézett a detektívre, aki homlokát dörzsölve bámult maga elé.

— Kár ezért a detektívért — gondolta Paul magában, — kár érte, hogy ennyire igyekszik megmenteni a saját reputációját! Azért próbálja még mindig bebizonyítani, hogy más a gyilkos...

Paul olyan világosan és borzalmasan emlékezett most az egészre, mint még soha.

Igen, így történt, a lövés eldőrdült, Daniel Baker előre bukott az íróasztalra és a keze, amiben a revolvert tartotta, lassan lecsúszott a térdére.

Paul emlékezett arra is, hogy a meggyilkolt ember mögött egy nagy tükör volt, amiben, mikor Daniel Baker holtan bukott előre, meglátta önmagát. Meglátta a saját halotthalvány arcát, sőt a revolvert is a kezében, amiből vékony, szürke füst kigvózott felfelé. Ha semmi más, de ez is bizonyította előtte, hogy e pillanatban meg-

ölt egy embert! A halálthozó fegyvert még mindig a kezében tartja...

Most is odanézett önkéntelenül a tükörbe, de nem látta önmagát benne. Ezen egy pillanatig elesodálkozott, aztán hirtelen rájött az okára.

— A világítás...! — mondta tompán, — a világítás más volt. Nemcsak az íróasztalon égett a lámpa, hanem a csillár is.

— Az nem lehet — mondta Tom Logan.

— De én tudom, hogy a csillár is égett,

— Biztosan emlékszik rá?

— Igen.

— Honnan tudja olyan biztosan, hogy a csillár is égett?

— Mert láttam magam az íróasztal mögötti tükörben.

— Most pedig nem látja?

— Nem. A zöldernyős asztali lámpa nem ad elég fényt. Csak sötétséget látok az íróasztal mögött...

— Már pedig a csillár nem éghetett — mondta Tom Logan határozottan. — Ha valaki itt az íróasztal mellett ül, csak ezt az asztali lámpát gyújthatja meg. A csillár kapcsolója a baloldali ajtó mellett van. Nézzen ide...

Lecsavarta az asztali lámpát és újra felgyújtotta. A csillár nem gyulladt fel. Akkor Logan felkelt, odament a baloldali ajtóhoz és felkattantotta a mennyezetről lelógó háromkörtes csillárt is. Fényesség öntötte el a szobát...

Paul körülnézett révedezve. És hirtelen meg-

látta önmagát, a saját sápadt arcát az íróasztal mögötti tükörben.

— Így volt... — mondta emlékezve, rekedt hangon.

— Már pedig így nem lehetett — ismételte Tom Logan olyan hangon, mintha hirtelen rájött volna valamire. Valami nagyon fontosra. — Az ügyész felé fordult.

— Egyszerre nem éghetett az asztali és a mennyezeti lámpa is. Mind a kettőnek külön kapcsolója van. Látja, Mr. Dennis?

— Én csak azt látom — morgott az ügyész, — hogy tíz óra van. A kormányzó nem hívott vissza, tehát magamnak kell intézkednem. Felhívom a Sing Sing-et. Remélem, hogy a warden hallgatni fog rám és sikerül rábeszélnem, hogy halassza el a kivégzést.

— Nézze, Mr. Dennis...

— Mire jó mindez? — fakadt ki az ügyész. — Mondja már, hogy a két lámpa nem működik együtt! Mit tud ebből kisütni? Semmit! És általában, mit erőlködik? Ez az ember önként tett vallomást. Senki sem forszírozta, senki sem befolyásolta. Most maga addig piszkálja majd, hogy megijed, utat lát a menekülésre és elkezd hazudni. Akkor aztán egészen komplikált lesz a dolog... Lehet, hogy csakugyan mind a két lámpa égett, lehet, hogy nem. Ez olyan kis részlet, amit el is lehet felejteni... és különben sem változtat a dolgokon...

A telefonhoz lépett és felemelte a kagylót.

— Ne hívja még a Sing Sing-et, Mr. Dennis — mondta Tom Logan. — A hangja nyugodt és határozott, szinte parancsoló volt. Az ügyész elképedve bámolt.

— Mért ne, ha szabad kérdezni?

— Gondolkozzék csak, Mr. Dennis. Emlékszik a rendőr vallomására? Úgy a vizsgálat során, mint a tárgyaláson eskü alatt vallotta, hogy látta, amint Joe Killinger kijött a házból és beszállt a szürke autójába. Ugyancsak a rendőr vallomása szerint, akkor éppen csak szemerkélt az eső, még csak akkor kezdett esni. A rendőr a kapu alá húzódott abban a reményében, hogy az eső rövidesen eláll. Ekkor jött ki Killinger a házból. Tehát az eső kezdetén, vagyis a vihar előtt. Ezzel szemben az új vádlott azt vallja, hogy mikor leszállt az autobusról a Webster Roadon, a vihar már teljes erejével tombolt. Ez azt mutatja, hogy Killinger után hatolt be a házba. Érti, ügyész úr?

— Értem — bólintott Franklin Dennis, de olyan bizonytalan arckifejezéssel, ami világosan mutatta, hogy fogalma sincs, mire akar Tom Logan kilyukadni az egész okoskodással?

— Mikor a vádlott ideérkezett — folytatta a detektív, — a vihar javában dühöngött, villámlott, mennydörgött és sötétség borította az utcát. Igaz?

— Igen — felelte Paul száraz torokkal, csüggedten és reménytelenül. — Ő sem értette, hogy mire akar a detektív kilyukadni. Ő lőtte le Da-

niel Bakert, tudja, hiszen nem bolond, mire való ez az egész? Olyan reménytelen, kár erőlködni...

— És miért volt sötét az utca? — kérdezte Tom Logan.

— Nem égtek az utcai lámpák — mondta Paul, — úgy látszik a vihar megzavarta valahogy az áramszolgáltatást...

— Ez azt — kiáltotta Tom Logan, — áramzavar volt... Emlékszem, hogy az én szobámban is félórát késett másnap a villanyóra... Ezért volt sötét az utca s ezért nem égett egy lámpa sem Daniel Baker házában sem. Ezért volt a ház teljesen sötét, mikor a vádlott behatolt ide... És ezért lett egyszerre világos a szobában, mikor az áramzavar megszűnt és az összes lámpák hirtelen kigyulladtak. Daniel Baker nem kattantotta fel egyik villanyt sem. Nem is tehetné volna, mert nem volt elég ideje. Az alatt a szempillantás alatt, míg a vádlott megfordult az íratszekrény mellett, Baker nem mehetett az ajtóhoz, nem érhetette el a kapcsolót és nem ülhetett vissza az íróasztalhoz, hogy az asztali lámpát is felcsavarja...

— Abszurdum! — kiáltott fel az ügyész.

— Nem logikus?

— Logikus, de nincs semmi értelme. Mert mi következik ebből? Mondjuk, hogy nem Daniel Baker gyújtotta fel a villanyt. Az tény, hogy nem gyújthatta fel mind a kettőt. Tehát a lámpáknak önmaguktól kellett meggyulladni az áramzavar megszűnésével. Daniel Baker nem

jöhetett be a sötétben, mert akkor a lépéseivel, az ajtónyitás zajával már előbb elárulta volna a jelenlétét. Tehát csak az történhetett, hogy itt ült a sötétben. Ez pedig megint abszurdum. El lehet képzelni egy embert, hogy ott ül az íróasztalnál a sötétben és csendbe nézi és hallgatja végig, amíg a betörő felfeszíti az iratszekrényt és kiemel belőle egyetmást? Még érthető lenne, ha ez az ember fegyvertelen lett volna. De revolver volt a kezében! Ez ügyebár kétségtelen?

— Igen — mondta Tom Logan, — a revolvert ott találtuk a kezében, a saját revolverét, görcsösen szorongatta. Nem hiányzott belőle egy golyó sem.

Az ügyész felugrott.

— Na lással! Hát mért nem lőtt vele?

— Ez az! — mondta Tom Logan. — Ha Daniel Baker itt ült a sötétben, ahonnan kényelmesen láthatta a betörőt, aki a zseblámpa fénye mellett dolgozott, mért nem szólalt meg? Vagy, mért nem lőtte le, hiszen a zseblámpa fénye mellett dolgozó betörő kitűnő célpontot szolgáltatott? Megmondom, hogy miért?

— Mért? — visszhangozta az ügyész.

— Azért, mert halott volt. Daniel Baker holtan ült a székben, kezében a revolverrel. Azért nem tudott szólni, azért ült mozdulatlanul, azért nem lőtt rá Paulra...

— Azt akarja ebből kihozni, hogy Baker öngyilkos lett?

— Nem. Daniel Bakert megölték. Joe Killin-

ger ölte meg, úgy, ahogy a vizsgálat és a tárgyalás bebizonyította. Tudjuk, hogy Baker valamikor orgazda volt, így került össze Killingerrel, akivel számos üzletet bonyolítottak le. Aztán Baker felhagyott az orgazdasággal és kizárólag az uzsoraüzletre vetette magát. Killinger, aki egy gengszterbanda vezérévé harcolta fel magát, megirigyelte Daniel Baker jövedelmét és zsarolással, fenyegetéssel próbálta az uzsorást kényszeríteni, hogy sápot adjon le belőle. De hiszen mindez világosan beigazolódott a tárgyaláson. A rendőr vallomásából tudjuk, hogy Killinger a vihar kitörése előtt járt itt a házban. Tehát ekkor történt a gyilkosság. Killinger feljött ide, újból követelte Bakertől, hogy adjon részesedést neki. Az uzsorás nyilvánvalóan megtagadta, mire Killinger megfenyegette, előhuzta a revolverét, terrorizálni próbálta. Baker közben lassan kihuzta az íróasztal fiókját és kivette belőle a saját revolverét. Erre mutat, hogy az íróasztal fiókját félig nyitva találtuk. Ezt be is írtam az első jelentésbe, bár akkor még nem tulajdonítottam fontosságot neki...

— Igen, emlékszem — bólintott az ügyész.

— Kézenfekvő — folytatta Tom Logan, — hogy mi történt aztán. Killinger észrevette Baker mozdulatát, talán meglátta a revolvert is a kezében. Nem habozott tovább, hanem rögtön elsjütötte a fegyverét. Lelötte Bakert, mint egy kutyát, mielőtt annak ideje lett volna akár csak fel is emelni a revolverét. A golyó a szívbe ha-

tolt és Daniel Baker azonnal meghalt. Killinger nem törődött tovább vele, hozzá sem nyult, ott hagyta ülve a széken. Ez rávall Killingerre, aki, mint tapasztalt gengszter, tudta, hogy minél kevesebb nyomot hagy maga után, annál kevésbé tudják majd rábizonyítani a gyilkosságot. Minek nyult volna a halotthoz? Hogy ujjnyomokat hagyjon maga után? Minek időzött volna tovább? A halálos lövés után rögtön sarkon fordult, elment és otthagya a megölt embert a széken...

Tom Logan nyugodtan beszélt, nem erőlködött, hogy meggyőzze az ügyészt, de amit mondott olyan logikusan hangzott, hogy Mr. Dennis arcára izgatott pirosság kúszott fel. Fel és alá járkált, majd megállt Tom Logan előtt és türelmetlenül mondta:

— Folytassa, folytassa...

Paul még mindig az iratszekrény mellett állt és most lassan leereszkedett egy székre. Kábultan hallgatta az egészet, mintha álmodna. Megértette a szavakat, a mondatok összefüggését is, de olyan hihetetlen, olyan valószínűtlen volt az egész...

Lehetséges, hogy nem ő ölte meg Daniel Bakert...

Tom Logan feléje fordult.

— Ekkor jött be maga a sötét házba. Feljött ide az irodába és mivel jól ismerte a járást, a sötétben is megtalálta az iratszekrényt. Körülnézett, mielőtt fessegetni kezdte.

— Nem... — dadogta Paul, — mit néztem volna? Sötét volt...

— Szóval rögtön dolgozni kezdett. Persze, gyakorlatlan betörő, elfelejtkezik a kellő óvatosságról s amellet siet is... Csak minél gyorsabban végezni! Már megtalálta a keresett iratokat, már a zsebébe is gyömöszöli, amikor egyszerre hirtelen világosság támadt... egyszerre felgyullad minden villanylámpa a szobában... és a hirtelen támadt világosságtól káprázó szemmel ott látja Bakert ülni az íróasztalnál... kezében revolver...

— Mit csinált akkor?

— Rögtön lőttem...

— Persze, megijedt... pánik fogja el... s rémületében önkéntelenül elsüti a revolverét! Nincs ideje arra, hogy előbb jól megnézzé Daniél Bakert és megállapítsa, hogy élő-e, vagy halott? Nem is gondolhat erre, mert a hirtelen támadt világosság csalódásba ejti! Természetesen azt hiszi, hogy Baker gyújtotta fel a villanyt. Csak egy élő ember csinálhat hirtelen világosságot, ki gondolna arra, hogy a lámpák maguktól gyultak fel? Így volt?

Paul lehajította a fejét, mely most úgy kezdett zúgni s egyszerre olyan nehéz lett, mintha valami forró, nehéz nedvességgel lenne tele.

— Igen... — motyogta szájalmas zavarral, — lehet... Nem tudom... Csak azt tudom, hogy lőttem...

Az ügyész vastag szívert vett elő, talán azért,

hogy lecsillapítsa az izgatottságát. Dühösen leharapta a szivar végét, rágyújtott, szívni kezdte; aztán kissé nyugodtabban próbált okoskodni.

— Furcsa dolgot csinálunk, Logan. Úgy látszik, hogy mind a ketten megőrültünk. Rábízonyítjuk egy emberre a gyilkosságot, akit halálra is ítélnék, dacára annak, hogy védekezik, harcol, kiabál, ártatlannak mondja magát. Erre jön egy másik ember, bevallja, hogy ő követte el a gyilkosságot, de mi nem hisszük el neki. Hiába hangoztatja, hogy ő a gyilkos, hiába próbálja bebizonyítani, mi nem hiszünk neki az Istennek. Maga mindenáron be akarja bizonyítani, hogy ez az ember ártatlan, s én elég őrült vagyok, hogy higgyek magának. Talán igaza van! És hogy tökéletes legyen a dolog, már két óra sincs hátra a kivégzésig. És a kormányzósági irodából még mindig nem telefonáltak vissza...

Megint izgatott lett, rágni kezdte a szivart, a homlokát dörzsölte és kínosan próbált gondolkodni. Aztán hirtelen Paul elé lépett és ő kezdte vallatni.

— Észrevett maga valamit Bakeren?

— Nem...

— Valami különöset... Valamit, ami bizonyítaná, hogy nem úgy viselkedett, mint egy élő ember?...

— Nem... — mondta Paul kábultan. A fejét kétségbeesetten szorította a két kezébe. Az értelmé felfogta a kérdés jelentőségét, érezte, hogy meg akarják menteni, de mintha megdéra

medt volna a fejében minden, nem volt képes tovább gondolkozni. Érezte, hogy segítenie kellene a detektívnek, most valami kis hazugságot kellene mondania, ami bizonyítaná, hogy Daniel Baker már halott volt s akkor mégmenekülhetne. De nem jutott semmi az eszébe, semmiféle hazugság... Mit mondjon?

— Nem... — nyögte újra, — nem vettem észre semmit...

— Na látja — fordult az ügyész a detektívhez, — hiába tételezzük fel, hogy Daniel Baker már halott volt... mondjuk, hogy csakugyan az volt... ezt nem lehet bizonyítani... maga sem lesz képes bizonyítani...

Újra Paul felé fordult.

— Mit csinált Daniel Baker, mikor maga rálőtt?

— Megingott... és előrebukott. Az íróasztalra borult. A feje még ingott egy darabig az íratómapán...

— Hogy lehet az, ha már egyszer halott volt? A halott nem mozdul, ha szitává is lövik. És különben is — csak egy golyót találtak a testében. Azt az egy golyót, ami megölte... Hogy magyarázza ezt, Logan?

A detektív nem felelt mindjárt. Lassan felkelt az íróasztaltól, odament az íratszekrényhez és letérdelt.

Paul ámulva nézte, hogy mit csinál. Nem mert mozdulni, még lélegzeni sem, mintha egy irtózatoss erejű vaskéz szorította volna össze a

mellét. Ez a szorítás engedett egy pillanatra, akkor nagyot lélegzett, viharosan dobogó szívvel, aztán a vaskéz újra összeszorította a mellét, mint ha el akarná fojtani a szíve dobogását...

A detektív letérdelt az iratszekrény előtt, ugyanabba a pozícióba, ahogy az előbb Paul térdelt ottan. Úgy nézett az íróasztal felé. Aztán Tom Logan elővette a revolverét.

— Mit csinál? — kérdezte tőle az ügyész.

Tom Logan felelet helyett célba vette a láthatatlan alakot az íróasztal mögött. De nem sütötte el revolverét, hanem elgondolkozva leeresztette.

— Ez volt a lövés iránya. Mondjuk, hogy nem talált... Akkor a golyó máshová fúródott.

— Azt gondolja, hogy az íróasztalba...? — kérdezte az ügyész.

— Nem. A széket találta... A széket kellett, hogy találja...

Azzal Tom Logan felállt. Aztán a szék felé ment.

Paul még mindig dermedten ült a helyén, még mindig érezte a szörnyű vaskéz szorítását, ami mozdulatlanná merevítette a testét. Szinte fáj a nyaka, ahogy a fejét oldalt fordította s a szemével követte a detektívet, aki már ott volt a szék mellett és figyelmesen tapogatta a támla bőrpárnázatát.

Kopott, típikus irodai szék volt, amilyent régebben használtak az amerikai irodában a főnökök. Sötétbarna, szögletes karfája meg volt

repedve, egyenes támláját kemény bőr borította, ami nem látszott túlságos kényelmesnek. A kényelmet csupán az szolgálta az egész székben, hogy alul egy vasszerkezet tartotta, mely lehetővé tette, hogy hátra lehessen dűlni benne...

— A golyót keresi? — kérdezte az ügyész.

— Igen.

— Most először jut eszébe, hogy nincs-e több golyónak nyoma?

— Dehogy. Mindjárt először átvizsgáltunk mindent. A falakat, az íróasztalt, a széket... de nem találtunk több golyót.

— Hát akkor...?

Logan megfontoltan válaszolt:

— Ha ketten lőttek, kell még egy golyónak lenni. A falban, az íróasztalban nyoma sincs. A lövés irányából következtetve, ha célt tévesztett, a tükröt is találhatta. De az összetört volna. Mégis a székbe kellett fúródnia...

Erős zsebkést vett elő, mely mindennel fel volt szerelve: még fúróval, reszelővel is. Kinyitotta a pengét és felhasította vele a szék bőrtámláját. A hasadékon keresztül kibomlott a kóc, amivel a szék támlája ki volt tömve. Tom Logan belemarkolt, kiszedte a kócot; kutatott, szétzabdalta a bőrt egészen, de a golyó, amit keresett, nem került elő...

Az ügyész figyelmesen nézte. Paul kábultan, remegve, harangozó szívvel...

Ügylátszott, hogy Tom Logan mindjárt belefárad és abbahagyja a reménytelennek látszó

vizsgálatot. Izzadság gyöngyözött a homlokán. Felállt egy pillanatra, de aztán újra lehajolt és a zsebkésével most a szék karfája és támlája közt kezdett egy repedést feszegetni...

— Örültség — gondolta magában Paul, — reménytelen örültség az egész... Hiába keresi a detektív a golyót — a golyót, amit ő kilőtt, — mert az Daniel Baker testébe ment... ő ölte meg és ezen semmi sem változtat... Ezt semmiféle teóriával sem lehet megváltoztatni!

Arra lett figyelmes, hogy Tom Logan mordult egyet. Mintha talált volna valamit! A zsebkése megakadt valamiben, amit lassan, óvtosan próbált kipiszkálni a karfa és a szék támlája közt lévő hasadékból.

A golyó volt.

— Megvan — mondta Tom Logan egyszerűen, amikor végül sikerült előkaparnia.

A tenyerén himbálta egyideig a golyót, figyelmesen nézegetve. Aztán összezárta körülötte az ujjait.

— Mutassa — szólt hozzá az ügyész.

— Azonnal — felelte Tom Logan, — csak előbb kérdezek valamit.

És Paulhoz fordult.

— Mivel lőtt maga Daniel Bakerre?

— Revolverrel...

— Tudom. De milyen revolverrel? Eddig még nem mondta; milyen kaliberű volt...?

— Kis forgópisztoly. Hetes kaliberű... — felelte Paul. — Valami felbuzgott benne, valami

melegség öntötte el, a reménység olvasztotta fel benne a félelem hidegségét, mely eddig megdermesztette egész testét. Hát mégis...! Hát lehetséges, hogy mégsem ő a gyilkos!

A szája széle remegni kezdett. Most egyszerre feltámadt benne az életvág: menekülni, kiszabadulni ebből a kétségbeesett helyzetből! Egyszerre buzgón beszélni kezdett:

— Igen... tudom, hogy egy kilences revolverral lőtték le... olvastam a tárgyalási tudósításokban... csodálkoztam is rajta... Nem tudtam, honnan származhatik ez a tévedés, hiszen az én revolverem kisebb kaliberű volt... Aztán azt hittem, hogy az egész csak fogás... Talán a vádhatóság mást is gyanúsít a gyilkossággal és így akarják megfogni. Egy pillanatig sem gondoltam arra, hogy ez igaz... hogy ez azt jelenti, kérem, hogy nem... hogy nem én öltem meg Daniel Bakert...

Most már hevesen, kiabálva, védekezve beszélt. A hangja elcsuklott, mintha mindjárt zokogásba fordulna.

— Várjunk csak — szakította félbe a detektív. — álljunk meg egy pillanatra. Mit mondott, milyen kaliberű volt a maga revolvere?

— Hetes, kérem. Otthon van, most is megvan, tessék megnézni az éjjeli szekrényem fiókjában... Be tudom bizonyítani!

— Nem szükséges — felelte nyugodtan a hosszú detektív és az ügyészhez fordult. Oda nyújtotta az öklét és szétnyitotta az ujjait, úgy,

hogy a tenyerén láthatóvá lett a kis revolvergolyó.

— Nézze, Mr. Dennis. Ez egy hetes revolverből származó golyó. Ez az ember nem láthatta, hogy milyen kaliberű, hiszen a szoba másik végében ült, nem láthatta, amikor kivettem... És a tárgyaláson szó sem volt másról, csak kilences revolverről... Csak onnan tudhatja, hogy hetes kaliberű, — mert ő maga lőtte ki ezt a golyót!

— Igen, igen... — kiáltott fel Paul elcsukló hangon, amely hirtelen zokogásba fordult. — Forróság öntötte el az arcát, amely kipirosodott és a szeme tele lett zavaros, nehéz sírással. Egész testét rázni kezdte a zokogás. Felugrott és odarohant a detektívhez.

— Ártatlan vagyok... köszönöm... ügye, ártatlan vagyok... oh, Istenem..

Tom Logan visszatolta a helyére.

— Üljön csak vissza a helyére... Maradjon nyugodtan!

Újra az ügyészhez fordult, aki felindultan, de szótlannul rágta a szivarját.

— Nézze meg ezt a golyót, Mr. Dennis. Ez egy hetes...

— Látom.

— Ez a golyó nem ölte meg Daniel Bakert. Semmi kárt nem tett benne, még csak nem is érintette. Egyenesen a székbe fűrődött...

— Azért nem értem egészen — morogta az ügyész, — hogy az első vizsgálat alkalmával nem találta meg ezt a golyót...

— Mert a kilences revolverből származó lövés halálos volt. Akkor még nem volt arról szó, hogy még egy golyónak kell lenni valahol. De most, hogy sehol másutt nem láttam a második golyó nyomát, sejteni kezdtem, hogy abban a repedésben lesz... a szék támlája és a karfa között... biztos, ott bujt meg a golyó! Azért nem lehetett látni a bemenetel nyomát, a fa természetes repedése vezetett tévútra... Azért volt olyan nehéz megtalálni!

— Helyes — felelte az ügyész, — de lássuk csak tisztán a dolgot. — Hogy magyarázza azt, hogy Daniel Baker, illetve Daniel Baker holtteste előre bukott az íróasztalra? Ha egy halott testet lövés ér, akkor az — feltéve, hogy nyugalmi helyzetben van, — meg sem mozdul. Hiszen nem érzi a lövést. Az is megtörténhetik, hogy az ütés erejétől hátradől. Esetleg oldalt esik a holttest. De semmiesetre sem bukik előre. Ez az előreesés — az íróasztalra való borulás — tipikus mozdulat. Az eleven ember görnyed így előre, mikor halálos lövés éri.* Ezt sehogyse tudom megmagyarázni magamnak.

— Pedig nagyon egyszerű a magyarázat — felelte Tom Logan nyugodtan, — nézzen csak ide, Mr. Dennis. Ez a szék hátrahajlítható...

Újra a székhez ment, rátette a kezét a támlára és egy gyenge nyomással hátranyomta. A támla nyikorogva dült hátra. Tom Logan levette a kezét róla, mire a támla lassú lengéssel tért vissza újra egyenes helyzetébe.

— A golyó hátrahajlítottá a támlát... Az ütés ereje elég nagy volt ahhoz, hogy meglengetse. Az ütés után a támla természetesen visszahajlott. Daniel Baker holtteste vele lendült, aztán a holttest a saját súlyától előredült az íróasztalra... Ennyi volt az egész! A lövés után előrebukó test természetesen még inkább fokozta azt a látszatot, hogy egy eleven embert ért a golyó. Az önvádoló helyében én is, vagy ön is, azt hitük volna...

Paul elővette a zsebkendőjét, megtörölte vele a szemét, aztán letörölte az izzadságot a homlokáról. A zsebkendő olyan nedvesen került vissza a zsebébe, mintha vízbe mártották volna. Valami olyan megkönnyebbülést érzett, mintha a teste egyszerre elvesztette volna a súlyát. Olyan hihetetlen, olyan álomszerű volt mindaz, ami most vele történt...

Látta, hogy Franklin Dennis megáll előtte, súlyosan, elgondolkodva.

— Mit csináljak most magával...?

— Kérem... — próbált Paul hebegve védekezni, — én... én rettentően sajnálom... én ártatlan...

— Dehogy is ártatlan. Betört egy idegen házba...

— Csak... a sajátomat akartam...

— Na, jól van. Nem betörés. De mégis törvénytelenül hatolt be egy idegen házba. És még hozzá fegyveresen!

— Vegyük tekintetbe a másik felet is —

szólalt meg Tom Logan, — a másik fél egy uzsorás volt...

— Mi az? — mosolyodott el fanyarul az ügyész, — most meg tárgyalást rögtönzünk? Maga vállalja a védelmet, Logan?

Most már a detektív is mosolygott:

— Hát nem tudom, hogy jó védőügyvéd lennék-e, Mr. Dennis, csak azt tudom, hogy a magam részéről utálok az uzsorásokat. Engem is megkínzott egy uzsorás egyszer. Ezért voltam bátor közbeszólni. Vegyük figyelembe, hogy ez az ember mit szenvedett, milyen kétségbeesett helyzetbe jutott. Hogy vergődhetett ennek az uzsorásnak a karmaiban, míg végre ilyen elszánt lépésre vetemedett. Kinek használt Daniel Baker életében? Senkinek, csak önmagának. Viszont ennek az embernek családja van. Felesége és két kis gyermeke. Akiket bizonyára szeret...

Paul felzokogott:

— Imádom őket...

Újra elővette a zsebkenőjét. De most már hiába tett kísérletet, hogy elállítsa a könnyeit; azok végigfolytak az arcán...

— Úgy tudom — folytatta Tom Logan most már egész komolysággal a rögtönzött védőbeszédet, — hogy a törvényszék is figyelembe vesz bizonyos enyhítő körülményeket. Például, hogy a vádlott hivatásos gonosztevő-e, vagy először vétkezett? Minden ember megboto'hat egyszer életében. A vádlott azt mondta, hogy az uzsorá-

son kívül, aki most már halott, senkinek sem árulta el, hogy sikkasztott. Egyedül viselte bűnének a következményét, a nélkülözést, ahogy próbálta visszafizetni a pénzt, a félelmet, a rettegést, hogy mégis rájönnek a bűnére. Egyedül viselte a lelkiismerete ezt a terhet, a feleségének sem szólt semmit, a családja körében megtartotta a tisztesség tekintélyét. Most, ha ön vádat emel ellene, Mr. Dennis, minden kiderül, az állásából kidobják, mert sehol sem tartanak sikkasztó tisztviselőt, talán a feleségét is elveszti, szétromboljuk az egész kis családot....

Paul a szájába harapott, hogy visszafojtsa a zokogást, ami egész testét rázta. Összegörnyedve ült a széken, mintha a bírósági teremben ülne a vádlottak padján és onnan nézett fel a detektívre, de csak egy magas, imbolygó alakot látott, mert a szeme tele volt könnyel.

Az ügyész megvakarta a fejebubját.

— Magából egész jó védőügyvéd lett volna!

— Még csak azt akarom mondani, Mr. Dennis — folytatta a detektív, — hogy ha ezt az embert most futni hagyjuk, valószínűleg megbecsüli magát a jövőben. Nem hiszem, hogy kedve lesz a tőzsdén újra szerencsét próbálni idegen pénzzel. Ez a lecke alighanem elég lesz neki egy egész életre.

— Megigéri? — fordult Paulhoz, — hogy ezután nem fog a tőzsdén játszani? És nem próbálkozik sem a lóversenyen, sem a kártyán meg gazdagodni?

Paul felelni akart, de csak bólintani tudott.

— Fejezzük be a tárgyalást — mondta Franklin Dennis. — Lehet, hogy igaza van, Logan. Majdnem teljesen meggyőződött. Talán valóban üdvösebb lenne, ha szabadon engednők! Dehát, az ördögbe is, mégis csak gyilkosságot kísérelt meg! Meg akart ölni egy embert...

— Egy halottat — javította ki Tom Logan, — majdnem megölt egy halottat. De tudvalevőleg egy halottat nem lehet megölni. Egy halott ellen tehát nem lehet gyilkosságot sem megkísérelni. Ennélfogva nem lehet vádat emelni gyilkossági kísérlet címén...

— Ez igaz — hagyta helyben az ügyész, — dehát mivel vádolhatom akkor..?

— Semmivel.

Az ügyész most már mosolygott.

— Megint igaza van, Logan. Mégis csak jó védőügyvéd lett volna magából. Pályát tévesztett. Ámbár az sem volt utolsó munka, ahogy ebből a vallomásból az igazságot kihámozta s ahogy ezt a kusza helyzetet kibogozta. Most jut eszembe, hogy a kormányzó...

Ebben a pillanatban csöngetett a telefon.

— Tessék...! — mondta az ügyész és dühösen nézett Paulra, — lássa, mennyi bajt csinált! A kormányzó irodájából hívnak vissza! Most mit mondjak a kormányzónak...? Remélem, hogy csak a titkár telefonált!

Felvette a kagylót és az első szavak után nagy zavar ült ki az arcára.

— Igen, én vagyok, kormányzó úr!... Igenis, én hívtam telefonon.

Befogta a beszélőkagylót és zavart arccal sutogta Tom Logan felé:

— Most mit mondjak neki? Nincs valami ötlete, Logan?

A detektív a vállát rázta, olyan zavart arccal, ami világosan mutatta, hogy kifogyott minden okos gondolatból.

Az ügyész gondolkozott egy szempillantásig, aztán újra beszélni kezdett a kagylóba.

— Hígyje el, kormányzó úr, nagyon fontos okom volt, hogy megzavartam bankett közben. Arra akartam kérni, hogy halasztassa el Killinger kivégzését... Igen, úgy állt a helyzet, hogy el kell halasztani... az utolsó pillanatban... de már nincs szükség rá, tisztázlam mindent... A védelem elszánt trükkje volt az egész... Felbéreltek valakit, aki jelentkezett és magára vállalta a gyilkosságot! Nekem rögtön gyanus volt az egész, de az ember olyan meggyőzően vallott, hogy kénytelen voltam a helyszínen utánanymoztatni... Nem, nem tartóztattam le az illetőt... Jelentéktelen, jámbor fráter... Azt hiszem, gyengeelméjű idióta... Igenis, elkergetem a fenébe... Nem, kormányzó úr, nem hozzuk nyilvánosságra... Természetesen... Én is örülök, hogy a gyalázatos trükk nem sikerült! Persze, nevetségessé tette volna a vádhatóságot, az igazságszolgáltatást, egy egész kormányzatot...! Igenis, kormányzó úr. Hogy méltózta-

tott mondani?... főügyész?... hogy a fő-
ügyészi kinevezésem... holnap?...

Franklin Dennis arca kiszínesedett és apró
szemei vidáman csillantak meg.

— Köszönöm, kormányzó úr... igazán, ilyen
váratlanul... persze, hogy számítottam rá...
'de csak a jövő hónapban reméltem... Jó éjsza-
kát, kormányzó úr!

Letette a kagylót.

— Gyerünk — mondta Tom Logannak elége-
detten.

Kimentek a házból. Paul kábultan követte
őket az autóiig. Nézte, ahogy beszállnak, aztán
habozva kérdezte:

— Én... kérem... elmehetek?

— Nem — mondta szigorúan az ügyész, —
nem mehet el. Majd éppen ilyen állapotban en-
gedem éjjel csavarogni. Magának otthon a helyet
Egy-kettő, üljön be ide. Hazaviszem a feleségé-
hez...

Az autó rohant velük a sötét utcákon. De mi-
lyen vidáman futott! Paul legalább is úgy érezte,
hogy az autó lelkesedve száguld velük a lakása
felé.

A ház előtt felnézett az egyetlen világos ab-
lakra.

— Matild még ébren van. Vár rám...

— Hát menjen hozzá — mondta szigorúan az
ügyész — és engem ne zavarjon többet ilyesmik-
kel...

— Nem fogom többet — ígérte Paul.

A lakásban eléje sietett Matild.

— Hol voltál?

— Sétáltam. A fejem fájt.

— Na, ugye? Láttam rajtad. És elmúlt? Már nem fáj?

— Nem — mondta Paul és boldogan megcsókolta az asszonyt, — már nem fáj a fejem, drágám...

VÉGE.

Egy Világvárosi Regény filmsikere.

A *Világvárosi Regények* egyik száma most érkezett el diadalútján Budapestre. *Aszlányi Károly*: „A hét pofon” című regényét, amely néhány évvel ezelőtt jelent meg sorozatunkban, az *Ufa* megvette és megfilmesítette. Nekünk külön öröm, hogy a kitűnő íróban a mi nagyszerű gárdánk egyik tagja aratta ezt a kivételesen nagy sikert, amelynek most már a magyar főváros közönsége is tapsoló tanuja.

Egy asszonygyűlölő, mogorva vidéki nagybácsi és Don Juan unokaöccse áll egymással szemben az

Asszonyfurfang

című regényünkbe.

A két férfi ugyanabba a nőbe lesz szerelmes és a nőért vívott mulatságos és meglepő fordulatokban gazdag harcban épül fel a regény, melynek szerzője

FORRÓ PÁL

a kiváló író, aki már annyi gyönyörűséget szerzett olvasóinknak, ezúttal is újabb kellemes meglepetésekkel szolgál,

445. KERESZTREJTVÉNY.

VÍZSZINTES:

1. Idézet Arany „Tetemrehi-
vás” c. verséből
10. Előítéletéről szóló rendőr-
ségi följegyzés
12. GIS
13. Rangjelző szó
15. Az Aldunába ömlik
16. A nyugdíjasok városa
Ausztriában
17. Helyesen
20. Hegy női neve
21. Ukrajna fővárosa
22. Két oldalú valami
24. Emiatt tenni kell valamit
25. Vajgyártási melléktermék
26. Fűszernövény
28. Péterfy Endre
29. Szárnyasfajta ruházata
30. Énekhang
31. Nagy ijedség
32. Mégis
33. Olyan tárgyra mondják a
gyerekek, amíhez nem sza-
bad hozzányúlania
34. Név és lakhely
35. Nem tudni, ki ő
37. Him állat
38. Trónusi teherhordó állat
39. CCCC
42. Bő
43. Korhol
44. Inni kell az ilyen ételre
46. Nagyobb lesz
47. Egy — angolul
48. Romlik a foga

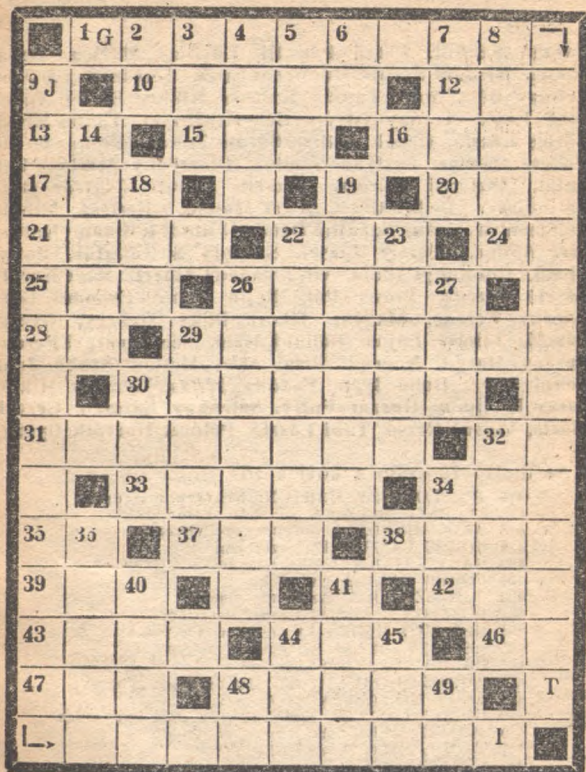
FÜGGŐLEGES:

2. YP
3. Mint a 25-ös
4. Női név
5. Alkalmas arra, hogy me-
ritsünk belőle
6. Osmium jele
7. Heves megye székhelyére
való
8. Hallatára a csapatok
fegyverbe állanak
9. Egy másik idézet a Te-
temrehiásból
14. Francia folyó
18. Tolsztoj keresztneve
19. Kissé többet ivott, mint
kellene
22. Nem áll szilárdan (ide-
gen szó)
23. Nevetségesen olcsó ár
26. Útonálló tesz ilyet
27. ... gál, tönkretesz
29. Vízi jármű
30. Hüvelyes
32. Török államtanács neve
volt
34. Vizben él, de tüdeje van
36. Szemlélné
40. Német hadikikötő
41. Étél-lé
44. Vízi növény
45. Német személyes névmás
48. Vajda Ernő
49. Súlymérték rövidítése

444. SZÁMU KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE.

Vízzintes: 1. Udo. 4. Ascot. 8. A nevetés a lélek ragyogó. 9. A fóká.
11. Emeli. 12. Béka. 14. Alél. 15. Ena. 16. Erg. 18. Ell. 19. Ry. 20.
Szarv. 22. Ea. 23. Eti. 25. Micnk. 27. Unoka. 29. Start. 30. Eresz. 32.
Ipa. 33. KK. 34. Tiszt. 36. GG. 38. Oka. 40. Nem. 41. MYI. 42. Pitt.
44. Leon. 45. Avoir. 47. Verga. 48. Zalog. 49. Sin.
Függőleges: 1. Unoka. 2. Deka. 3. Ova. 4. Ate. 5. Séma. 6. Csele.
7. Trilla. 9. Aber. 10. Fényének kivilanása. 13. Áram. 16. Ez. 17.
Gris. 20. Siket. 21. Vetit. 24. Tor. 26. Nap. 28. A sín. 31. Zseb. 33.
Kopasz. 35. ZM. 37. Gina. 39. Atoll. 41. Meran. 43. Tiló. 44. Lesi.
46. Rag. 47. Vás,

445. KERESZTREJTVÉNY.



A világcárosi regények-ben

az egymásután sorrendjében a következő írótól jelent meg egy vagy több eredeti regény:

Faragó Sándor, Forró Pál, Ifj. Lovászy Márton, Babay József, Németh Károly, Innocent Ernő, Tersánszky J. Jenő, Leleszy Béla, Moly Tamás, Kulesár Miklós, Kellér Andor, Bibó Lajos, Ternay István, Békeffi József, Tamás István, Görög László, Orbók Attila, Baróti Zoltán, Komor István, Fekete Oszkár, Lestyán Sándor, Diószeghy Miklós, Egly Antal, Aszlányi Károly, Németh Andor, Császár Géza, Gál Imre, Bedő Géza, Urai Dezső, Kertész Mihály, Kelemen Kálmán, Szánthó Dénes, Faludi Kálmán, Kolozs-vári Andor, Péczely József, Szeredy S. Gusztáv, Polgár Rezső, Gosztonyi Adám, vitéz Vadady Albert, Nagy Károly, László Ferenc, Boros Pál, Rejtő Jenő, Csüdes Géza, Gárdos Ferenc, Magyar Tibor, Büky György, György László, Juhász Lajos, Bálint László, Szentgyörgyi Ferenc, Bozzay Margit, Nógrádi Béla, Akos Miklós, Szabó Jenő, Bendi Imre, Dobó Iván, Erdődy János, Gyárfás Miklós, Barsy R. Ödön, Huszár Puffy, Sztróka Kálmán, Gergely Márta, Villant Rezső, Tabi László, Pálóczi Horváth György.

Az utolsó 20 szám a következő.

426. IFJ. LOVASZY MARTON: Negyven másodperc .
427. LELESZY BELA: A sanghaji kosár.
428. AKOS MIKLÓS: A szerelmes szélhámos.
429. GÖRÖG LASZLÓ: Első szerelem.
430. NAGY KAROLY: Csók az utcán.
431. FORRO PAL: A cikkosok.
432. JUHASZ LAJOS: Az ítélet jogerős!
433. GOSZTONYI ADAM: Üzenet Perzsiából.
434. GERGELY MARTA: A szerelem gyermeke.
435. LELESZY BELA: Az eladott asszony.
436. FORRO PAL: Agglegényadó.
437. PALOCZI HORVATH GY.: Utazás a semmibe.
438. AKOS MIKLÓS: A bűnös asszony.
439. GÖRÖG LASZLÓ: Egy kulcs és még egy kulcs.
440. JUHASZ LAJOS: Az ismeretlen feladó
441. TABI LASZLO: A gazdátlan pofon
442. LELESZY BELA: Leányrablás.
443. IFJ. LOVASZY MARTON: A platinakincs
444. NOGRADY BELA: A féltékenységek iskolája
445. GOSZTONYI ADAM: Bűnös, vagy bolond?...



